

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΤΡΕΧΟΥΝ ΧΥΜΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟ

«Χάμη σας λέξεις εγώ έχω μια δεύτερη ζωή, μια ζωή παράλληλη, πολλές φορές πιο αληθινή από τούτη εδώ» γράφει ο Διονύσης Σαββόπουλος στο βιβλίο του με τίτλο «Γιατί τα χρόνια τρέχουν χύμα» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη στις αρχές της χρονιάς και παρουσιάστηκε πριν από λίγες ημέρες. Στην Ελλάδα κυκλοφορούν κάθε χρόνο πολλά βιβλία – τόσο πολλά που είναι δύσκολο να πεις ότι κάποιο αιό αιό είναι το εκδοτικό γεγονός της χρονιάς: αν σκεφτούμε το πόσο λίγο διαβάζουμε, ίσως είναι όλα εκδοτικά γεγονότα. Όμως το βιβλίο του Σαββόπουλου είναι κάτι αληθινά σπάνιο: μοιάζει με καινούργιο του δίσκου. Ακόμα και το εξώφυλλό του σε δίσκο παραπέμπει.

Από μικρές αγαπούσες τις (απτο)βιογραφίες. Είναι ευκαιρίες έκφρασης μιας προσωπικής εκδοχής της πραγματικότητας – πιο πολύ και από τα γεγονότα έχει ενδιαφέρον η εξειδίκευσή τους από τη μεριά του πρωταγωνιστή τους. Ένα από τα πιο αγαπημένα μου βιβλία παραμένει ακόμα η «Ελευσιά πνοή», γραμμένη από τον σκηνοθέτη Λουίς Μπουιουέλ. Η μου, δεν ήμουν 17 χρόνων όταν το βιβλιαράκι αυτό έπεσε στα χέρια μου – δεν είχα δει ούτε μία ταϊνία του συγγραφέα του. Αλλά η ζωή του ήταν καταπληκτική και το πιο ενδιαφέρον στο πρόσωπό του ήταν ο συνδυασμός αληθοφάνειας και ονειροφαντασίας: ο Μπουιουέλ διηγούνταν πολλά που αναρούσε: μερικές σελίδες παρακάτω – έπρεπε να δω τις ταινίες του για να τον καταλάβω καλύτερα. Η γνωριμία, ωστόσο, με την αυτοβιογραφία του μου άφησε μια ανάμνηση για το είδος. Βιογραφίες και αυτοβιογραφίες πέρασαν από τα χέρια μου πολλές – και διάσημων Ελλήνων και διάσημων ξένων. Του Γούντι Άλεν και του Ελία Κοζάν. Του Στιβ Τζοψικ και του Μάικλ Τζόρνταν. Του Ντέιβιντ Λιντς, του Μίκη Θεοδωράκη. Όλες έχουν πολλά και υπέροχα. Αλλά καμία δεν μοιάζει με το «Γιατί τα χρόνια τρέχουν χύμα».

Ο Σαββόπουλος δεν αυτοβιογραφείται, αλλά κάνει αυτιά που πάντα έκανε: συνθέτει. Δεν καταθέτει ταχάφα, στο πρώτο κιόλας κεφάλαιο, την αγάπη του για τις λέξεις, αλλά το κάνει για να μας προϊδεάσει για τη συνέχεια. Οι διηγήσεις του, ένα πλήθος από μικρές ιστορίες γεμάτες εικόνες, αναμνήσεις και αυτοκριτική διάθεση, είναι όπως τα τραγούδια του: καταθέτεις ζωή και γνώση που βασίζονται στο φιλτράρισμα παρατηρήσεων προσωπικών – οι οικτικές γωνίες έχουν σημασία μεγαλύτερη από τα ίδια τα δρώμενα. Στη σελίδα 46 η έκπληξή μου υπήρξε απόλυτη: Εκκινώντας από το πώς γεννήθηκε η αγάπη του για τη μουσική (προέκυψε ως είδος αδελφίου κερσυνόβολου έρωτα που εκφράζεται αρχικά με ένα παιδικό τραύλισμα), ο Σαββόπουλος αφιερώνει εν τέλει όλο το ταξίδι του – μιλά για τους δίσκους του, τη δυσκολία του να είναι συνεπής, τις φωνές του και τις

ειπανφαινίσεις του, την καριέρα του ως ανθρώπου της Lyra αλλά και ως τηλεοπτικού δημιουργού, την αγάπη από το κοινό του, αλλά και την εγκατάλειμή του από ένα μέρος αυτού του κοινού όταν δεν θέλησε να μείνει σιωπηλός ή να σφριρίζει κλέφτικα, όπως πολλοί που έχουν παραδώσει την ψυχή τους στο σούξέ τους. Συνθετικά, δηλαδή με οικονομία και υπογραμμίσεις όλων όσα αξίζει κανείς να ξεχωρίζει κοιλώντας την καριέρα του, μιλά για πολλούς ομότεχνούς του, αρκετούς συνεργάτες του, πολλούς εκδρομείς του '60 που ήταν πάντα κάτι παραπάνω από συνοδοιπόροι του. Το κάνει ωραία, αλλά το βιβλίο έχει σχεδόν 300 σελίδες ακόμα! Και εγώ αναρωτώμουν τι άραγε εμπεριέχει, από τη στιγμή που ο αφηγητής του είχε εκπληρώσει αυτό που νόμιζα πως θα ήταν το βασικό του θέμα, δηλαδή το ταξίδι του. Ανακαλύπτω στη συνέχεια πως ο Σαββόπουλος δεν θέλει να μας θυμίσει τόσο τι έκανε και υπογράφημα μαζί του μια σύμβαση παρκοκίας στη ζωή μας, θέλει να μοιραστεί μαζί μας τον πραγματικό εαυτό του, απαλλαγμένος από συμβάσεις

που μας επέφεραν να ηλιθώσουμε. Δεν υπάρχει αυτοβιογραφία, δηλαδή αποτίμηση προηγουμένων. Υπάρχει ένας ολοκληρωμένος κόσμος που ο Σαββόπουλος διηγείται με μια αχαλίνωτη εμπνευση, σαν αυτή που είχε όταν έμπαινε στο στούντιο κάποιου. Και τις των κατηγορούσε, όπως λέει, ο Αλέκος Πατισιάς, που υποστήριζε πως το σπαρνίπο το επισκεπτόταν τόσο λίγο ώστε δεν ήξερε πού έπεφτε.

Τα «χύμα χρόνια» του τίτλου γίνονται πολύ γρήγορα κάτι σαν το κάδρο του ζωγράφου ή μάλλον κάτι σαν το σπαστίο της σύνθεσης. Τα γράμματα που λαχταρούσε από μικρός να μάθει (και στα οποία αποδίδει τιμή γράφοντας με διακείες και περιποιημένε) γίνονται κάτι σαν τις νότες του. Προκύπτουν αναφορές στα κορίτσια που του έκλεβαν την καρδιά από τότε που ήταν μικρός. Μνήμες μιας Θεσσαλονίκης που ήταν εύφορη σε ιστορίες γη. Περιπέτειες στο Παρίσι, στη Νέα Υόρκη και στο Μιλάνο. Ονειρικές διαδρομές με το γνωστό φορητό οι οποίες καταλήγουν στα μαγικά χωριά που ψάχνουμε. Αποκαλύπτει για τη δημιουργία του οικογενειακού του σύμπαντος, στο οποίο η Άσπα είναι πάντα μια θεοτύπη. Υπάρχουν υπογραμμίσεις ασήμαντων γεγονότων που η διήγησή τα καθιστά ζηλευτά. Και λατρείες, πολλές λατρείες. Για το καφερένιο της νύχτας του (εκεί μαθαίνει να σκέφτεσαι, να διατυπώνεις σωστά τα λόγια σου, να είσαι ευρηματικός, να σκαρώνεις ατάκες, να είσαι γλαφυρός, γρήγορος και πειστικός» αναφέρει), για τη μουσική (η μουσική είναι μια τέχνη με τρομερή διάθεση. Σε φραγδοποιεί σαν κι εμένα χρειάζονται λίγα μέτρα μουσικής στην αρχή για να μας υπαβάλλουν διαισθητικά αυτό που λίγο μετά έρχεται ο σπύχος να πει με περισσότερο ακρίβεια» γράφει), για τη ζωή την ίδια: οι αναφορές στις μάχες του με τις αυθεντικές σε ανατριχιάζουν. Ο Σαββόπουλος δεν θέλει να μας πείσει ούτε για την ορθότητα όλων των επιλογών, ούτε φυσικά να απολογηθεί, αλλά ούτε και να φανεί στα μάτια μας αμετανόητος και δογματικός σαν κοιλύπνορο σπυλάκι. Θέλει απλώς να τον διαβάσουμε, όπως ακριβώς ήθελε να τον ακούμε.

Λέει πως αυτό που κατά βάση προσπαθεί στο βιβλίο είναι να αποδείξει ότι «αυτό που λέμε "Σαββόπουλος" δεν υπάρχει. Είναι ένας ρόλος που τον έπλασα σπύ-σπύ για τα χρόνια: Ο τύπος με τα στρόγγυλα γυαλιά, τις πράντες, αργότερα το γενάκι, που βγαίνει στη σκηνή, φτάνει αυτά τα τραγούδια, κάνει σχόλια και λέει ιστορίες» λέει και προσθέτει: «Είναι ο "Σάββο", όπως τον έλεγε ο αγαχωμένος ο Τάσος Φαληρέας. Είναι ένας άλλος. Εγώ είμαι εγώ. Χώνομαι πολλές φορές μέσα σε εκείνον τον άλλο. Δικός μου είναι. Χωρίς εμένα θα ήταν αέρας κοκκινατό». Θυμητή τη φιλοδοξία. Χαίρομαι που αποκαλύπτει τη κίνησή του. Αλλά κυρίως ευχαριστώ για την απόλαυση.

«**Ο Σαββόπουλος δεν θέλει να μας πείσει ούτε για την ορθότητα όλων των των επιλογών, ούτε φυσικά να απολογηθεί, αλλά ούτε και να φανεί στα μάτια μας αμετανόητος και δογματικός. Θέλει απλώς να τον διαβάσουμε, όπως ακριβώς ήθελε να τον ακούμε**»